

Προς το Προεδρείο της Βουλής των Ελλήνων

ΑΝΑΦΟΡΑ

Για την κα. Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων

Θέμα: «Ένα Σχολείο για Όλους» ζητάει ο Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Ειδικής Αγωγής-Π.Ε.Σ.Ε.Α.

Ο Βουλευτής του ΜΕΡΑ25 Νομού Ηρακλείου, Γεώργιος Λογιάδης, καταθέτει ως αναφορά το υπόμνημα του Διοικητικού Συμβουλίου του Πανελληνίου Επιστημονικού Συλλόγου Ειδικής Αγωγής-Π.Ε.Σ.Ε.Α.

Το υπόμνημα αναφέρει την κατάσταση στα σχολεία όπως διαμορφώνεται μετά την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς, παρατηρεί ότι τα προβλήματα εστιάζονται κυρίως στην έλλειψη διδακτικού προσωπικού, στον μεγάλο αριθμό μαθητών στις σχολικές αίθουσες στα αστικά κέντρα αλλά και στην καταστρατήγηση της εκπαιδευτικής νομοθεσίας –με πλήθος παρερμηνειών της- από Διευθύνσεις Π.Ε.&Δ.Ε. και Προϊσταμένους/ες ΚΕΣΥ, στελέχη της εκπαίδευσης και «σχολικούς ηγέτες» διαφόρων ΣΜΕΑΕ & Σχολικών Μονάδων Γενικής & Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, δυσχεραίνοντας την φοίτηση των μαθητών ΑμΑ και ΑμΕΕΑ. Ταυτόχρονα διαπιστώνεται να παραβιάζονται προσηματικά οι εργασιακές σχέσεις Εκπαιδευτικών Γενικής & Ειδικής αγωγής, ΕΕΠ & ΕΒΠ.

Επίσης, καλεί την ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας να μπει σε διαδικασίες ουσιαστικού διαλόγου για τα σοβαρά δομικά προβλήματα του εκπαιδευτικού συστήματος.

Επισυνάπτεται το Υπόμνημα.

Παρακαλούμε για την απάντηση και τις ενέργειές σας και να μας ενημερώσετε σχετικά.

Ηράκλειο, 22/10/2020

**Ο καταθέτων Βουλευτής
Γεώργιος Λογιάδης**

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
-Π.Ε.Σ.Ε.Α.-**

Αρ. Απόφ.: 1482/1999 Πρωτοδικείου Αθηνών
Γούναρη 21 - 23, 18531 Πειραιάς
Τηλ.: 2651048830, 2105731768, 2104535235,
2104954478,
2610310545

Fax: 2651048830

E-mail: ds_pessea@yahoo.gr

http://www.pessea.gr

Πειραιάς, 12 Οκτωβρίου 2020
Αριθ. Πρωτ.: 155

**ΥΠΟΜΝΗΜΑ του Π.Ε.Σ.Ε.Α. προς το Υπουργείο Παιδείας, τα
Πολιτικά Κόμματα και τους Συλλογικούς Φορείς**

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Πανελληνίου Επιστημονικού Συλλόγου Ειδικής Αγωγής-Π.Ε.Σ.Ε.Α. σχετικά με την κατάσταση στα σχολεία όπως διαμορφώνεται μετά την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς, παρατηρεί ότι τα προβλήματα εστιάζονται κυρίως στην έλλειψη διδακτικού προσωπικού, στον μεγάλο αριθμό μαθητών στις σχολικές αίθουσες στα αστικά κέντρα αλλά και στην καταστρατήγηση της εκπαιδευτικής νομοθεσίας –με πλήθος παρερμηνειών της- από Διευθύνσεις Π.Ε.&Δ.Ε. και Προϊσταμένους/ες ΚΕΣΥ, στελέχη της εκπαίδευσης και «σχολικούς ηγέτες» διαφόρων ΣΜΕΑΕ & Σχολικών Μονάδων Γενικής & Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, δυσχεραίνοντας την φοίτηση των μαθητών ΑμΑ και ΑμΕΕΑ. Ταυτόχρονα διαπιστώνεται να παραβιάζονται προσηματικά οι εργασιακές σχέσεις Εκπαιδευτικών Γενικής & Ειδικής αγωγής, ΕΕΠ & ΕΒΠ.

Όσο αφορά την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση, αποτελεί θετική πολιτική πράξη ο διορισμός μόνιμων Εκπαιδευτικών ΕΑΕ, ΕΕΠ, ΕΒΠ. Ωστόσο δεν αρκεί μόνο αυτό. Η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση (ΕΑΕ) θεωρείται κάθε τι που προσφέρεται στο εκπαιδευτικό πλαίσιο που απαιτούν οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες κάθε μαθητή και μαθήτριας. Η ΕΑΕ δεν περιορίζεται στη σχολική τάξη, πρέπει να προσφέρεται στον ευρύτερο χώρο του σχολείου και να παρέχεται σε χρονικά διαστήματα τέτοια που να καλύπτεται ολόκληρη η σχολική ζωή του παιδιού. Η ΕΑΕ είναι **προσαρμοσμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα** που σχεδιάζεται για να καλύψει τις ιδιαίτερες ανάγκες του κάθε επιμέρους μαθητή. Με την ΕΑΕ επιζητείται το παιδί - στα πλαίσια των δυνατοτήτων του- να γίνει ανεξάρτητο και παραγωγικό μέλος της κοινωνίας και για αυτό απαιτούνται: εξειδικευμένα υλικά, εξοπλισμός, ειδικοί χώροι, ειδικές υποστηρικτικές υπηρεσίες (διαγνωστικές, ιατρικές, ψυχολογικές, εκπαιδευτικές), ειδικά προγράμματα, ειδικές τεχνικές διδασκαλίας. Η Σύμβαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες δέχεται ότι τα άτομα με αναπηρία μπορούν να απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους ισότιμα με τους άλλους ανθρώπους χωρίς αναπηρίες, είτε μόνοι τους είτε με την κατάλληλη υποστήριξη, πάντα όμως με τις κατάλληλες εγγυήσεις για την αποτροπή κατάχρησης.

Παρ' όλα αυτά και ενώ σε θεσμικό επίπεδο το «Ένα Σχολείο για Όλους» αποτελεί διαχρονικό μότο των εκάστοτε Υπουργών Παιδείας αλλά και γενικότερα της πολιτειακής ηγεσίας, το «ακαδημαϊκό-κεντρικό» σημερινό σχολείο:

- δίνει ελάχιστη βαρύτητα σε τομείς της ανάπτυξης των παιδιών, όπως η επικοινωνία, οι κοινωνικές δεξιότητες, το αυτό-συναίσθημα κ.α. Για τα παιδιά που δεν έχουν τυπική

ανάπτυξη, για τα παιδιά με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, αυτές οι πλευρές της ανάπτυξης έχουν ζωτική σημασία: πρέπει να ενισχυθούν συστηματικά (το αυτό-συναίσθημα, η επικοινωνία κτλ.) για να ενταχθούν τα παιδιά στο γενικό σχολείο. Για τον λόγο αυτόν τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών για παιδιά με αναπηρία π.χ. με αυτισμό ή νοητική καθυστέρηση, δίνουν μεγάλη βαρύτητα σ' αυτούς τους τομείς της ανάπτυξης,

- με πλήθος κανονιστικών πράξεων και ερμηνευτικών εγκυκλίων επιβάλλεται ένας αυστηρός και φαινομενικά «ορθολογικός» προγραμματισμός που απαιτεί πιστή εφαρμογή των νέων διδακτικών επιλογών,

- έχει χαρακτηριστικά «κρατικής διδακτικής» που μετατρέπει την εκπαιδευτική πράξη σε ομοιόμορφους τεχνικούς χειρισμούς που βάζουν στην άκρη τον εκπαιδευτικό είτε της γενικής είτε της ειδικής εκπαίδευσης και αγνοούν τους μαθητές με τις όποιες ανάγκες και ιδιαιτερότητες που τους χαρακτηρίζουν τόσο σε ατομικό - ψυχολογικό επίπεδο όσο και σε κοινωνικό - πολιτισμικό - οικονομικό - πολιτιστικό επίπεδο. Όταν όμως δεν λαμβάνονται υπόψη «οι κοινωνικές διαστάσεις κι οι βιωματικές συνθήκες, όχι μόνο ισοπεδώνεται και ακυρώνεται η εκπαιδευτική πράξη, αλλά κυρίως μένει μετέωρη και άψυχη οποιαδήποτε απόπειρα εμπλοκής των εκπαιδευτικών στην παιδαγωγικο-διδακτική πράξη»,

- παρ' ότι η αξία της εκπαίδευσης στα πρώτα χρόνια της ζωής είναι γνωστή, λίγα έως καθόλου γίνονται προς την κατεύθυνση αυτή,

- δεν υπάρχει επαγγελματική κατάρτιση και ψυχοσυναισθηματική ενίσχυση. Το σχολείο εμμένει στο πρότυπο του «γλωσσοκεντρισμού»,

- ο μεθοδολογικός έλεγχος των προγραμμάτων σπουδών και της διδακτικής πράξης των εκπαιδευτικών οριοθετήθηκε σε συγκεκριμένα γραφειοκρατικά πλαίσια, νομιμοποιούμενος στο όνομα της διασφάλισης συνθηκών ισότητας εκπ/τικών ευκαιριών όσο και της ανάγκης για ανάπτυξη της «αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος»,

- η παιδαγωγική της ένταξης των μαθητών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο κοινό σχολείο προσκρούει στην άκαμπτη οργάνωση, δομή και λειτουργία του σύγχρονου σχολείου η οποία αποτυγχάνει να ανταποκριθεί στις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών. Το σχολείο επικεντρώνεται στην παροχή γνώσεων μέσα από ένα αυστηρό διαχωρισμό σε γνωστικά αντικείμενα με βασική επιδίωξη την θεωρητική γνώση και την σύνδεση του σχολείου με την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση,

- η πρακτική της ένταξης στις γενικές τάξεις των ΑμΑ και των ΑμΕΕΑ, που πιθανόν να παρεμποδίζουν σε μικρό ή μεγάλο βαθμό την επιτυχή συμμετοχή στη συνήθη μαθησιακή διαδικασία, επαναφέρει στο προσκήνιο με μεγαλύτερη ένταση τα ζητήματα της διαφοράς και της διαφοροποίησης στις γενικές σχολικές τάξεις. Η φοίτηση των ΑμΑ και των ΑμΕΕΑ σε μια γενική τάξη προϋποθέτει **διαφοροποιημένη** οργάνωση της μαθησιακής διαδικασίας.

Ο Π.Ε.Σ.Ε.Α. στην πολύχρονη δράση του, έχει επισημάνει την ευθύνη όλων των πολιτικών ηγεσιών του υπουργείου παιδείας για την κατάσταση που επικρατεί στο χώρο της ειδικής εκπαίδευσης και που έχει επιδεινωθεί την τελευταία δεκαετία με τα μνημόνια, με την έλλειψη χρηματοδότησης, την περικοπή των επιδομάτων, την έλλειψη επιμορφωτικών προγραμμάτων, την παραχώρηση αρμοδιοτήτων του ΥΠΑΙΘ στο υπουργείο υγείας, την ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων των εκπαιδευτικών.

Το Υπουργείο Παιδείας με συγκυριακές και πελατειακού χαρακτήρα νομοθετήσεις, από συγκεκριμένους παράγοντες όλων των κυβερνήσεων, αλλοίωσε τα επαγγελματικά δικαιώματα των εκπαιδευτικών και έφερε τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς της ΕΑΕ σε ενδο-συγκρούσεις και σε αντι-συναδελφικές πρακτικές όπως την προσφυγή στα Δικαστήρια, εκπαιδευτικοί εναντίον εκπαιδευτικών, δηλητηριάζοντας την αλληλεγγύη και την επαγγελματική δεοντολογία, δημιουργώντας ρήγμα στην ενότητα των εκπαιδευτικών στον πολύπαθο χώρο της ΕΑΕ. Μη δίνοντας λύση στα διαχρονικά μεγάλα προβλήματα του υποσυστήματος της ΕΑΕ όλα αυτά τα χρόνια η εκάστοτε πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας με ό,τι πρόσημο κι

αν είχε, της περίσσεψε η ρητορική περί «*ίσων δικαιωμάτων*» και «*ένταξης*» όλων των παιδιών σε «*ένα Σχολείο για Όλους*». Η αιτία που προκαλεί αυτή την διαχρονική υποκρισία δεν είναι άλλη από την έλλειψη πολιτικής βούλησης σε συνδυασμό με τις πελατειακές και συντεχνιακές σχέσεις που αναπαράγονται και ανανεώνονται, ανεξαρτήτως ποιες πολιτικές ηγεσίες τοποθετούνται στο Υπουργείο Παιδείας, απετέλεσαν και συνεχίζουν να αποτελούν εμπόδιο στην ριζική αναπλαισίωση και αλλαγή φιλοσοφίας στην ΕΑΕ με καταστροφικές συνέπειες στην εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Σήμερα μετά την ολοκλήρωση του **Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία**, μία δράση η οποία υλοποιείται με ευθύνη του Υπουργού Επικρατείας ως Συντονιστικού Μηχανισμού βάσει του άρθρου 69 του ν. 4488/2017 και αποτελεί κατεξοχήν εφαρμογή της επιτελικής λειτουργίας του κράτους σύμφωνα με τον νόμο 4622/2019 στο Στόχο 12: *Εκπαίδευση και Κατάρτιση για όλους* αναφέρονται τα εξής: «10. Προβαίνουμε σε αποτίμηση του θεσμού των Τμημάτων Ένταξης και της Παράλληλης Στήριξης. Συγκεντρώνουμε στοιχεία από σχολικές μονάδες, εκπαιδευτικούς, γονείς, φορείς, ΚΕΣΥ και υλοποιούμε βελτιωτικές αλλαγές...» (Χρονοδιάγραμμα: 2021-2023-Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων)

Το **Διοικητικό Συμβούλιο του του Πανελληνίου Επιστημονικού Συλλόγου Ειδικής Αγωγής - Π.Ε.Σ.Ε.Α.** θεωρεί θετική κάθε προσπάθεια και πρωτοβουλία για την ενίσχυση της ΕΑΕ καθώς και τη βελτίωση των δομών αυτής προς όφελος των μαθητών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ωστόσο δεν μπορεί να παραβλέψει τα γεγονότα και να εκφράσει τις ανησυχίες του καθώς: «στο όνομα της «*ενταξιακής πολιτικής*» διατηρείται το ιατρικό μοντέλο, το οποίο ενισχύθηκε από την προηγούμενη πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας, με διάφορους τρόπους (ονοματολογία σε υπηρεσιακές εγκυκλίους, αναφορές από δήθεν «*ειδικούς φορείς*»). Με την κατάργηση των ΚΕΔΔΥ και την ίδρυση των ΚΕΣΥ, η διάγνωση αποδίδεται πλήρως στα Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα (ΙΠΔ) τα οποία αποτελούν μηχανισμό της ελληνικής κρατικής νοσοκομειακής δομής υγείας, η οποία με τη σειρά της αποτελεί έναν από τους πλέον προβληματικούς τομείς της κρατικής διοίκησης, με αποκορύφωμα ίσως, τα ιδιωτικά κέντρα ειδικής αγωγής που λειτουργούν με όρους αγοράς-πελατών-κόστους-κέρδους. Η επιστροφή στο ιατρικό μοντέλο με ουρές στα Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα για απλές διαγνώσεις, κατά παραγγελία, γυρνάνε δεκαετίες πίσω την εκπαίδευση, την ΕΑΕ και ειδική επαγγελματική εκπαίδευση των αναπήρων παιδιών και των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ο νόμος 4547/2018 έφερε βαρύ πλήγμα στο κοινωνικό και εκπαιδευτικό μοντέλο στη διαχείριση του μαθητικού πληθυσμού με αναπηρίες και ειδικές μαθησιακές δυσκολίες.

Με αποσπασματικές νομοθετικές διατάξεις για την εξυπηρέτηση των μνημονιακών πολιτικών, με τη συρρίκνωση των σχολικών δομών, συγχωνεύσεις και υποβαθμίσεις σχολικών μονάδων υπήρξαν και συνεχίζονται *α λα καρτ* από πολλές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, οι προσπάθειες αλλοίωσης του ρόλου των **Τμημάτων Ένταξης (Τ.Ε.)** καθώς και της κατάργησής τους με την υποκατάσταση του εκπαιδευτικού του Τ.Ε. σε ρόλο εκπαιδευτικού Παράλληλης Στήριξης, αντίληψη συνεπικουρούμενη από την επινόηση που εκφράστηκε από τον πρώην διευθυντή ειδικής αγωγής περί «*συγκοινωνούντων δοχείων*» παραβλέποντας το γεγονός ότι οι δύο Θεσμοί εκπαιδευτικής υποστήριξης είναι διαφορετικοί και σχεδιασμένοι να εξυπηρετούν διαφορετικές ανάγκες» (ΠΟΡΙΣΜΑ ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ, 2009). Μια επικίνδυνη αντίληψη που προβληματίζει τον κόσμο της ΕΑΕ και απαξιώνει την προσφορά των Τμημάτων Ένταξης και των εκπαιδευτικών που χρόνια προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε αυτά. Αυτό έγινε εμφανές από την εισηγητική έκθεση του Ν.4547/2018 επί ΣΥΡΙΖΑ, η οποία έκανε λόγο για «*αποστασιοποίηση των εκπαιδευτικών από το ίδιο το έργο τους*» και για «*προσωπικοκεντρικό χαρακτήρα*» για να δικαιολογήσει την αντικατάσταση του συστήματος.

Το **Δ.Σ.** του **Π.Ε.Σ.Ε.Α.** σε συνάντηση με την **Γ.Γ. του Υπουργείου Παιδείας κα Γκίκα** την **26-09-2019** εξέφρασε την έντονη διαμαρτυρία του για τον απαράδεχτο χαρακτηρισμό των Τ.Ε. σε

επίσημο κείμενο της Ε.Σ.Α.Μ.Ε.Α. «...ως “καιάδα” των γενικών σχολείων...» (!) καθώς και την κατάθεση αυτού σε Διεθνές Φόρουμ από την Ε.Σ.Α.Μ.Ε.Α. παρουσία και εκπροσώπων του ΥΠΑΙΘ (5ο ΔΕΛΤΙΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ: «ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ Η/ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ» 10-9-2019).

Ο Π.Ε.Σ.Ε.Α. θεωρεί ότι τέτοιοι χαρακτηρισμοί αποτελούν **ύβρη** με την αρχαιολογική σημασία για το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα και τους εκπαιδευτικούς των Τμημάτων Ένταξης. Κάλεσε και καλεί την ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας, καθώς και την Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής, να πάρουν θέση (μέχρι σήμερα το έχουν αποσιωπήσει) υπερασπίζοντας τους Εκπαιδευτικούς και τις Δομές του ΥΠΑΙΘ τονίζοντας ότι τα **Τμήματα Ένταξης** αποτελούν το σημαντικότερο κύτταρο ανάπτυξης της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης στα γενικά σχολεία προσφέροντας ομαδική και εξατομικευμένη διδασκαλία στους μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες και αναπηρία.

Ο Π.Ε.Σ.Ε.Α. δεν πρόκειται να απεμπολήσει το δικαίωμα της υπεράσπισης της Δημόσιας Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης καθώς και των εργασιακών και επιστημονικών δικαιωμάτων των εκπαιδευτικών που εργάζονται στις δομές της ΕΑΕ όπως έχει πράξει τα τελευταία 30 χρόνια. **Καλεί την Ε.Σ.Α.Μ.Ε.Α., συνοδοιπόρο στην ΕΑΕ, να αποσύρει τον σκληρό, άδικο και αντιεπιστημονικό χαρακτηρισμό για τα Τ.Ε. Είναι δύσκολη η πορεία και κοινός ο σκοπός για αναβάθμιση της ΕΑΕ στη χώρα μας. Το μόνο που δε χρειάζεται η ΕΑΕ είναι η πόλωση και η αντιπαράθεση. Συνεργασία και συμπόρευση στον κοινό σκοπό χρειάζεται από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς με σεβασμό στα διακριτά όρια του καθενός.**

Η εφαρμογή της ενταξιακής πολιτικής δεν εξαρτάται από την αλλαγή του «σκοπού» των Τμημάτων Ένταξης ούτε με την υιοθέτηση μεταφρασμένων όρων («*συνεκπαίδευση*», «*συμπερίληψη*» κ.ά.) αλλά μέσα από την ανάπτυξη πολιτικής σκέψης και δράσης που θέτουν σε πρώτο πλάνο το ζήτημα της διαφορετικότητας και των κοινωνικών προσδιορισμών της. Για να εφαρμοστεί η ενταξιακή πολιτική επί της ουσίας και να εξασφαλιστούν ίσες ευκαιρίες για όλους, απαιτούνται ριζικές αλλαγές όχι μόνο στη νομοθεσία, αλλά, κυρίως, σε πρακτικό και οικονομικό επίπεδο (Αθηνά Ζώνιου-Σιδέρη, Ενταξιακή Εκπαίδευση & Κοινωνική Δικαιοσύνη στη Σύγχρονη Εποχή: Ερωτήματα και Προβληματισμοί, 12ο Συνέδριο Παιδαγωγικής Εταιρείας Κύπρου).

Η συμπεριληπτική εκπαίδευση που υποτίθεται αποτελεί προτεραιότητα της εκπαιδευτικής πολιτικής, τουλάχιστον ως ρητορικό σχήμα, δεν αποτελεί τον σκοπό αλλά το μέσο που συμβάλλει στη δημιουργία μιας συμπεριληπτικής κοινωνίας. Ζητούμενο είναι το σημερινό σχολείο. Για να ανταποκριθεί στις προϋποθέσεις ενός «*σχολείου για όλους*» τους μαθητές, χρειάζεται να αλλάξει ο χαρακτήρας του σημερινού εκπαιδευτικού συστήματος. Να γίνει πιο αποκεντρωμένο, πιο ευέλικτο, πιο δημοκρατικό με έμφαση στη σχολική μονάδα και το σχολείο να αποκτήσει καλύτερη οργάνωση και υποδομή με παράλληλες αλλαγές στο κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Αλλιώς, όπως έχει υποστηρίξει ο Slee (2004) «...η ενταξιακή εκπαίδευση διατρέχει τον κίνδυνο να μεταβληθεί σε στρεβλό θεωρητικό σχέδιο. Όσο περισσότερο η ένταξη γίνεται η συνήθης εκπαιδευτική πολιτική, τόσο μεγαλύτερος προβάλλει ο κίνδυνος να μεταλλαχθεί σε μια νεοφιλελεύθερη άμορφη μάζα, ικανή να προσαρμόζεται σε οποιοδήποτε θεωρητικό ή ιδεολογικό σχήμα».

Ένα μήνα μετά την έναρξη της σχολικής χρονιάς, η εκπαιδευτική πράξη όπως υλοποιείται, έρχεται σε αντίθεση με την όποια προσπάθεια εναρμόνισης της φιλοσοφίας του εκπαιδευτικού συστήματος με την πολιτική της ένταξης και των ίσων ευκαιριών. Η πραγματικότητα όπως βιώνεται στα σχολεία εν μέσω πανδημίας γίνεται δυσκολότερη με την εμφάνιση πολλών αντιφατικών εκπαιδευτικών πρακτικών που δημιουργεί πολλά εμπόδια στην εκπαίδευση των παιδιών με αναπηρία και αυτών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η ερμηνεία διατάξεων, που βρίσκονται διάσπαρτες σε πολλούς νόμους, κατά το δοκούν από κάθε Διεύθυνση Εκπαίδευσης ακόμα και από κάθε σχολική μονάδα αποτελεί γεγονός που πολλές φορές οδηγεί στην παραβίαση των δικαιωμάτων των παιδιών αλλά και των εργασιακών σχέσεων και αρμοδιοτήτων των εκπαιδευτικών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα

αποτελεί η εφαρμογή της **Παράλληλης Στήριξης (Π.Σ.)** όπου με σαφήνεια ο νόμος 3699/2008 ορίζει ότι το Κ.Ε.Σ.Υ. με γραπτή γνωμάτευσή του καθορίζει τις ώρες παράλληλης στήριξης κατά περίπτωση, είναι αρμόδιο και έχει την ευθύνη υλοποίησης, εποπτείας και υποστήριξης αυτής. Σε διάφορα Κ.Ε.Σ.Υ. αλλά και Διευθύνσεις Π.Ε. λόγω των ελλείψεων σε διορισμούς αναπληρωτών εκπαιδευτικών και της μη ικανοποίησης όλων των αιτημάτων των μαθητών που χρήζουν Π.Σ. έχουν προχωρήσει σε οδηγίες προς τους Συλλόγους Διδασκόντων (Σ.Δ.) να ορίσουν αυτοί τις ώρες και την ανάθεση μαθητών στους αναπληρωτές εκπαιδευτικούς (!) μεταβιβάζοντας αρμοδιότητες και ευθύνες σε αναρμόδια όργανα. Συγκεκριμένα ΚΕΣΥ με έγγραφα και εισηγήσεις τους προς τα γενικά σχολεία προτρέπουν τους Σ.Δ. «να αποφασίσουν ποιους μαθητές και με πόσες ώρες θα στηρίξουν τον καθένα» παραθέτοντας και «κριτήρια» και στη συνέχεια «όταν κρίνουν (sic) ότι υπάρχει ανάγκη, θα πρέπει να αξιοποιήσουν και τους εκπαιδευτικούς των Τμημάτων Ένταξης σε αυτή την κατεύθυνση» (ΚΕΣΥ Ιωαννίνων Αρ. Πρωτ. 713/02/09/2020). Στην ίδια λογική, Διεύθυνση Π.Ε. με έγγραφό της για το ίδιο θέμα αναφέρει ότι «μετά και την ανάληψη υπηρεσίας των εκπαιδευτικών στις σχολικές μονάδες τοποθέτησής τους, **ο σύλλογος εκπαιδευτικών της εκάστοτε μονάδας αποφασίζει για την ανάθεση των εκπαιδευτικών σε κάθε μαθητή**» (Δ/νση Π.Ε. Δ'Αθήνας, Τμήμα Εκπαιδευτικών Θεμάτων). Προς τούτο αναφέρει το με αρ. πρωτ. 187907/Ε1/5-11-2018 έγγραφο του ΥΠ.Π.Ε.Θ. (https://www.alfavita.gr/sites/default/files/2018-11/2018_187907) το οποίο βέβαια πουθενά δεν αναφέρει ότι την ανάθεση των αναπληρωτών εκπαιδευτικών σε κάθε παιδί την κάνει ο Σύλλογος Διδασκόντων.

Ο Π.Ε.Σ.Ε.Α. επισημαίνει ότι η **Παράλληλη Στήριξη (Π.Σ.)** βάσει του νομικού πλαισίου, αποτελεί **Θεσμό** της Εδικής Εκπαίδευσης και ενταξιακό **Πρόγραμμα** παρέμβασης που σκοπεύει στην συμπερίληψη των μαθητών στο γενικό σχολείο (άρθ. 48 του ν.4415/6-9-2016).

Ως εκ τούτου η Παράλληλη Στήριξη **δεν αποτελεί «μάθημα»** ώστε «ο Σύλλογος Διδασκόντων (να) αποφασίζει, ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή του σχολείου, την ανάθεση στο διδακτικό προσωπικό της διδασκαλίας των μαθημάτων στις τάξεις και τα τμήματα» (άρθ. 39 ΦΕΚ 1340/16-10-2002 Τ' Β). Ο κάθε Σ.Δ. οφείλει να λάβει υπόψη του ότι «οι αποφάσεις του Συλλόγου των Διδασκόντων λαμβάνονται πάντοτε μέσα στα όρια της αρμοδιότητάς του, είναι δεσμευτικές για όλους, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, και υλοποιούνται με ευθύνη του Διευθυντή του σχολείου» (άρθ.37) και ο Διευθυντής κάθε σχολικής μονάδας πρέπει να «εφαρμόζει τους νόμους, τα προεδρικά διατάγματα, τις εγκυκλίους...» (άρθ. 28). Οι Σ.Δ. δεν πρέπει να συντάσσουν πρακτικό κατανομής των ωρών υποστήριξης των παιδιών που σύμφωνα με τις γνωμοτεύσεις του ΚΕΣΥ δικαιούνται Παράλληλη Στήριξη καθώς, ούτε την αρμοδιότητα αυτή έχουν ούτε την ευθύνη αυτή πρέπει να αναλάβουν. Η λογιστική κατανομή που με προφορικές εντολές της Διοίκησης τους ανατίθεται είναι παράνομη όσο και επικίνδυνη για την ασφάλεια και την υποστήριξη των παιδιών αυτών ενώ ποινικές ευθύνες ενδέχεται να αναζητηθούν αν οποιοσδήποτε γονέας που το παιδί του έχει απόφαση από το ΚΕΣΥ για πλήρη παράλληλη στήριξη στραφεί νομικά εναντίον αυτών που αποφάσισαν το αντίθετο από αυτό που βεβαιώνει το ΚΕΣΥ. Η Διεύθυνση Εκπαίδευσης οφείλει εγγράφως και ονομαστικά και σύμφωνα με τις γνωμοδοτήσεις του ΚΕΣΥ να αναθέτει στους εκπαιδευτικούς Παράλληλης Στήριξης που τοποθετεί στα σχολεία την υποστήριξη των παιδιών που τη δικαιούνται καθώς η Π.Σ. είναι ατομική, ονομαστική και για το λόγο αυτό προσλαμβάνεται ένας εκπαιδευτικός αποκλειστικά για κάθε συγκεκριμένο μαθητή (περ. β της παρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3699/2008).

Εξόχως αντιπαιδαγωγική πρακτική που προωθούν οι Διευθύνσεις, αποτελεί και η εφαρμογή της απαράδεκτης εγκυκλίου 163629/ΓΔ4/4-10-2016 σύμφωνα με την οποία «εκπαιδευτικοί που δεν συμπληρώνουν το διδακτικό τους ωράριο και στη σχολική μονάδα, που υπηρετούν, υπάρχουν συγκεκριμένα αιτήματα για Παράλληλη Στήριξη μαθητών, δύναται να **συμπληρώνουν** το διδακτικό τους ωράριο για την υποστήριξη αυτών, εφόσον δεν έχει συμπληρωθεί ο αριθμός διδακτικών ωρών υποστήριξης των μαθητών, όπως προτείνεται από

το ΚΕΣΥ. Το σύνολο των εκπαιδευτικών που υποστηρίζουν κάθε μαθητή δεν μπορεί να υπερβαίνει συνολικά τους τέσσερις». Ακόμα όμως και για αυτό, χρειάζεται απόφαση του Διευθυντή Εκπαίδευσης με εισήγηση του Συντονιστή και όχι απόφαση του Σ.Δ. Παρατηρείται υπέρβαση και παραβίαση ακόμα και της εγκυκλίου με τραγικό αποτέλεσμα ένας μαθητής που χρήζει Π.Σ. να έχει έξι έως και οκτώ (!) εκπαιδευτικούς αλλοιώνοντας το σκοπό του Θεσμού και η Π.Σ. να καταλήγει να έχει τη μορφή απλής φύλαξης του μαθητή.

Το Δ.Σ. του Π.Ε.Σ.Ε.Α. καλεί τη Διεύθυνση Εδικής Αγωγής του ΥΠΑΙΘ αλλά και τους Συντονιστές Ε.Ε. να παρέμβουν άμεσα ώστε να σταματήσει το κρεσέντο της ασυδοσίας και των διοικητικών αλχημιών σε βάρος των μορφωτικών δικαιωμάτων των ΑμΑ και ΑμΕΕΑ αλλά και να προφυλάξουν τους εκπαιδευτικούς από τις συνέπειες των «προφορικών» εντολών, συμβάλλοντας στην κατανόηση της αρχής της χρηστής δημόσιας διοίκησης ως γενική αρχή του Ελληνικού και Ευρωπαϊκών δικαίων, ως θεμελιώδες Ευρωπαϊκό δικαίωμα του Χάρτη Θεμελιωδών δικαιωμάτων και σε κάθε περίπτωση ως αξίωση κάθε διοικούμενου σε ένα κράτος δικαίου.

Μεγάλο πρόβλημα αποτελεί το γεγονός ότι εδώ κι αρκετά χρόνια, πολλά κονδύλια από την Ε.Ε. πηγαίνουν για την Ε.Α.Ε., χωρίς ωστόσο να έχει καλύτερη η εκπαίδευση των παιδιών με αναπηρία/εκπαιδευτικές ανάγκες. Η Ε.Α.Ε. εξακολουθεί να χρηματοδοτείται από Διάφορα Ευρωπαϊκά Προγράμματα, χωρίς να προβλέπονται κονδύλια από τον Κρατικό Προϋπολογισμό ώστε να μην μπορεί να πραγματοποιηθεί ένας Μακροχρόνιος Προγραμματισμός. Αποτέλεσμα αυτού αποτελεί η «εφεύρεση» νέων «καινοτόμων» προγραμμάτων, ώστε να αντιμετωπιστούν οι λειτουργικές / οικονομικές ανάγκες της ΕΑΕ από το ΕΣΠΑ (Πρόγραμμα με ημερομηνία λήξης) όπως η Π.Σ. και παλαιότερα –το 2015- του Υποστηρικτικού Προσωπικού μέσω του ΟΑΕΔ (!) με πεντάμηνες συμβάσεις. Σήμερα το Υπουργείο Παιδείας προχωρά σε γενίκευση των παραπάνω με τρίμηνες συμβάσεις αναπληρωτών εκπαιδευτικών σε όλη την εκπαίδευση. Έτσι για το σχολικό έτος 2020 – 2021 η ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας, εκμεταλλευόμενη την τραγική συγκυρία της πανδημίας, επιτίθεται στα εργασιακά δικαιώματα των Εκπαιδευτικών της γενικής και της Ειδικής Αγωγής, του ΕΕΠ και του ΕΒΠ με τη θεσμοθέτηση προσλήψεων με τις τριμηνιαίες συμβάσεις εργασίας.

Σήμερα, αποτελεί επιτακτική ανάγκη η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση να χρηματοδοτηθεί από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, για την υποστήριξη εκπαιδευτικών της δομών σε κάθε γεωγραφικό διαμέρισμα και αφού γίνει καταγραφή όλων των παιδιών και των εκπαιδευτικών τους αναγκών. Το κόστος πρέπει να αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Ένα κόστος που για κάθε παιδί με αναπηρία/εκπαιδευτικές ανάγκες είναι, σύμφωνα με ευρωπαϊκές έρευνες, σε σχέση με ένα κανονικό παιδί: 1/3. Η Ε.Α.Ε κοστίζει και πολλές φορές, ανάλογα το είδος της αναπηρίας, κοστίζει πέντε και έξι φορές περισσότερο, για να καλυφθούν οι εκπαιδευτικές ανάγκες σε επίπεδο διδακτικού και υποστηρικτικού προσωπικού, εξειδικευμένου προγράμματος με ειδικό σχεδιασμένο υλικό, προσαρμοσμένα υλικά και διασφάλιση της προσβασιμότητας. Αναγκαίο είναι, βάσει των δικαιωμάτων και της ισότητας όλων των παιδιών, πέρα από τη κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών, να ληφθούν υπόψη οι υπηρεσίες κοινωνικής ενσωμάτωσης, οι υπηρεσίες θεραπείας και φροντίδας για ένα (μικρό) ποσοστό των παιδιών καθώς και οι υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας των παιδιών. Ο πολυσύνθετος πληθυσμός των παιδιών με αναπηρία/εκπαιδευτικές ανάγκες, έχει την ανάγκη συνέργειας και συντονισμού των διαφόρων φορέων που ασχολούνται με τα παιδιά ΑμΑ και ΑμΕΕΑ και τις οικογένειές τους για εξοικονόμηση πόρων, ποιοτική και αποτελεσματική παρέμβαση. Είναι καθήκον της Πολιτείας για τους μαθητές ΑμΑ και ΑμΕΕΑ να «παρέχονται αποτελεσματικά εξατομικευμένα μέτρα υποστήριξης, σε περιβάλλοντα που μεγιστοποιούν την ακαδημαϊκή και κοινωνική ανάπτυξη, σύμφωνα με το στόχο της πλήρους ενσωμάτωσης» (Άρθρο 24 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4074/2012).

Στη σημερινή συγκυρία το Υπουργείο Παιδείας βρίσκεται αντιμέτωπο με τις λάθος επιλογές του όπως με το θέμα της αναγραφής της Διαγωγής στους τίτλους σπουδών των μαθητών και της απαλλαγής από το μάθημα των Θρησκευτικών, που σε αντίθεση με όλους τους φορείς για τον αντιπαιδαγωγικό χαρακτήρα των μέτρων επέδειξε περισσή αλαζονεία νομοθετώντας τον πρόσφατο νόμο 4692/2020 και τώρα δηλώνει ότι θα συμμορφωθεί με την απόφαση 32/7-9-2020 της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα η οποία έκρινε ότι η αναγραφή της διαγωγής των μαθητών στα απολυτήρια παραβιάζει το συνταγματικό δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων. Έκρινε επίσης ότι η δήλωση των γονέων για την απαλλαγή από το μάθημα των Θρησκευτικών πρέπει να γίνεται με απλή επίκληση λόγων συνείδησης κι όχι «θρησκευτικής» συνείδησης (<https://www.kathimerini.gr/society/561069601/telos-i-diagogi/7-9-2020>). Αδήριτη ανάγκη αποτελεί η κατάργηση του μέγιστου αριθμού των μαθητών ανά τμήμα στα σχολεία, όχι μόνο λόγω της πανδημίας αλλά κυρίως για παιδαγωγικούς λόγους, με ιδιαίτερη βαρύτητα για τους μαθητές ΑμΑ και ΑμΕΕΑ: **«ο αριθμός ατόμων σε έναν ορισμένο χώρο επιδρούν στον ψυχισμό και τη συμπεριφορά του υποκειμένου και ιδιαίτερα των παιδιών, διότι στην ηλικία αυτή αναπτύσσονται νοητικά και κοινωνικά μέσα από τις κοινωνικές τους συναναστροφές, οι οποίες διαμορφώνονται σε σημαντικό βαθμό από στοιχεία του περιβάλλοντος στο οποίο δρουν»** (Ματσαγγούρας, 1988: 22, 32-33 Οργάνωση και διεύθυνση της σχολικής τάξης: θεωρία και πράξη της οργανωτικής διδακτικής. Αθήνα: Γρηγόρη).

Ο Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Ειδικής Αγωγής, εξαιτίας των διαχρονικών και των νέων προβλημάτων που προκύπτουν από την αποσπασματικότητα των ασαφών νομικο-πολιτικών μέτρων και την έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο, έχει ζητήσει πολλές φορές να πραγματοποιηθεί ειλικρινής διάλογος στη βάση που απορρέει από την παραδοχή ότι η εκπαίδευση ως θεσμός είναι καθολικός και ενιαίος και στις μακροχρόνιες ερευνητικές μελέτες και προβληματισμούς από Ομάδες Εργασίας Επιστημόνων της Ειδικής Αγωγής, με όλους τους εκπροσώπους των συλλογικών φορέων των αναπήρων, καθώς και των γονέων και κηδεμόνων των παιδιών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ώστε αφού επισημανθούν οι παθογένειες και οι αγκυλώσεις του μικροσυστήματος της ειδικής εκπαίδευσης να κατατεθούν προτάσεις και να παρθούν αποφάσεις για τη δρομολόγηση συγκεκριμένων και υλοποιήσιμων μέτρων σε συνέργεια και με άλλα εμπλεκόμενα υπουργεία, με στόχο την υλοποίηση του σκοπού της ειδικής εκπαίδευσης προς όφελος όλων των παιδιών με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Για αυτό καλεί την ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας να μπει σε διαδικασίες ουσιαστικού διαλόγου για τα σοβαρά δομικά προβλήματα του εκπαιδευτικού συστήματος και να εγκαταλείψει τον αντιδημοκρατικό μανδύα των ψευδεπίγραφων διαλόγων με τους ημέτερους και φίλα προσκείμενους σε αυτήν διαδρομιστές που συγκροτούν στην ουσία «αόρατους μηχανισμούς επιβολής αλλότριων και επικίνδυνων πολιτικών αποφάσεων.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο του Π.Ε.Σ.Ε.Α.

Ο Πρόεδρος

Ο Γενικός Γραμματέας

Τ.Υ.

Μηνάς Ευσταθίου

Λευτέρης Ρατσιάτος